

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XXIX (23)

No. (Štev.) 23

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

11. junija 1970

PRAZNIK NAŠIH JUNAKOV

Verujemo v Pravico in Svobodo

GOVOR PISATELJA KARLA MAUSERJA NA SPOMINSKI PROSLAVI V SLOVENSKI HIŠI

Draga slovenska družina!

Če je na ta dan žalost v naših srcih, nosimo jo moško kakor se svobodnjakom spodobi.

Če je danes v nas pogumno veselje, dvignimo ga, dvignimo ga visoko, zakaj to je najlepše v človeku, najmočnejše v volji — to je tisto, kar dela pot tudi v kamen, kar sveti v najbolj trdi temi in je v današnjem svetu, ki je tako poln dvomov, najbolj gotova pot.

Pogumno veselje!

Ni jih — dvanajst tisoč in več — in vendar so. Niso v prostoru kakor mi zdaj in vendar so z nami, zakaj njih duh ni ograjen z mesom in kostmi kakor je naš. To dvoje je že zdavnaj razpadlo. Prosti so, vidijo nazaj in naprej, igrajo se s prostorom in časom. Čudovito lepo je misliti, da živa meja mrtvih ograja naš zdomski svet, čudovito lepo je čutiti po 25. letih, da še nismo zvođeneli, da ob vseh napakah, ki jih imamo, še nismo pretrgali vezi z večnostjo, v kateri je toliko slovenskega občestva.

Četrto stoletja, dragi prijatelji, je dolga doba, je skoraj doba enega rodu, v teh petindvajsetih let je zgnetenih toliko krivic in toliko solza, toliko bridkosti in toliko upanja kakor v malo-katera leta v slovenski zgodovini.

Naša tragedija

Leto 1945 je velika prelomnica za tisoče in tisoče slovenskih življenj. V zadnjih velikih plamenih so gorele ruševine evropskega sveta in v vseh nas je bilo upanje, da bomo smeli kot prosti in svobodni stopiti v pepel pogorišča, pospraviti ruševine in z novo vero graditi nov svet. Upali smo, da bomo v ta novi svet postavili vse, kar smo ljubili, vse, kar smo spoštovali, vse tisto, kar je slovenski narod skozi desetletja hranilo in krepilo. Lepo je bilo že misliti, da bodo zginile žične pregraje, ki so rezale polja, da bodo zasuti jarki, da bodo spet proste in varne gmajne. Delo bo sladko kakor še nikoli prej. Ni nam bilo dano. Ruševine na Turjaku, ruševine v Grčaricah, grobovi, ki smo jih želeli najti in prekopati — vse je obstalo, vse otrpnilo ob strašnem spoznanju, da ima krivica v rokah pismo s pečati in da smo bili prevarani tudi za zadnje upanje.

Kakor kri iz strašne rane, tako smo brizgnili v curkih čez meje svoje domovine. Pustili smo za seboj polja, gmajne, pustili za seboj tisoče grobov, znanih in neznanih, v katerih so prstenele tisti, ki so nekoč imeli isto sanje kot mi, isto voljo kot mi: živeti svobodno na svobodnih tleh, ne po ukazih komunističnih gesel ampak po božji volji, ki nas je postavila prav v ta čas in na slovensko zemljo. Besede starozaveznega Pridigarja so bile tako resnične v tistem času:

Glej, solze stiskanih
in nihče jih ne tolaži;
na strani njih tlačiteljev je nasilje
in nihče jih ne tolaži.
Tedaj smo blagovali mrtve,
ki so že davno umrli,
bolj kakor žive, ki še živijo,
a bolj od obojih njega, ki ga še ni.

Stiske beguncev na vetrinjskem polju, kdo jih more pozabiti? Noči na dolgem polju, upanje, ki so ga pojile sanje, ker niso mogle verjeti, da je vse to res. Molitve v vetrinjski cerkvi, ki so kričale v nebo in se je zdelo, da se je tudi nebo zaprlo.

Po krajih, kjer je še pred kratkim

smrt tako bogato žela, je nastajala tišina. Krematoriji so ugasnili, vrata taborišča so se odprla, pregnanci so se podali na pot v domovino. Slovenski človek begunec pa je pod tujim nebom kričal po razumevanju in usmiljenju, kazal na rdečo zvezdo, na srp in kladivo, ki so obviseli na slovenskem nebu — svet je šel svojo pot. Niti z rameni ni zmignil.

Zubnilo je upanje — domobranski bataljoni pojdejo v Italijo in se prenove. V kaj vse je slovenski človek v stiski tedaj veroval. Vsaka dobra beseda mu je dvigala upanje, hlatal je za znamenji, tudi majhnimi, ki bi upanje podpirala. Videl jih je celo tam, kjer jih ni bilo.

Sila krvi

Dragi prijatelji, 25. let je zdaj od tistega blodnega upanja. Odšli so bataljoni in bili za smrt zaznamovani tisto minuto, ko so stopili na kamione. Dvanajst tisoč zaznamovanih!

Ustavljali smo se ob vetrinjski tragediji, ustavljamo se ob njej posebno ob pet in dvajsetletnici in ustavljali se bodo še, ko nas že ne bo več. Ustavljajo se ob njej danes tudi že komunistični oblastniki doma. Kri pobitih civilistov, vaških stražarjev, domobrancev, četnikov in posameznih protirevolucionarjev je po 25. letih strašna teža. Kaplja v navidezni mir komunističnih mogotcev, ki mezi v plasti novega rodu, v katerem jih je veliko, ki žele vedeti za vso resnico, nevidne koreninice je ta kri. Grize v kamen in prišla bodo leta, ko bo kamen prst, ko bo vsa surova sila iz leta 1945 samo še sled prah.

Proti moči nedolžne krvi ni obrambe.

Ob petindvajsetletnici našega begunstva in vetrinjske tragedije obtožujemo, posebno slovenske komunistične mogotce, za vse navadne in justične umore in odločno odklanjamo, da bi katerikoli iz slovenske emigrantske skupnosti vezal kakršnekoli uradne vezi s tistimi predstavniki v domovini, ki so teh umorov krivi. Dokler se mrtvim ne vrne čast, ki jim kot protirevolucionarjem po vsej pravici pripada, bi vsak stik pomenil prodajanje sprhele krvi, tiste krvi, ki je prav v teh dneh, pred petindvajsetimi leti, že po ustavitvi sovražnosti, tekla v potokih.

Dragi prijatelji, ob vseh proslavah, ki smo jih v petindvajsetih letih begunstva imeli, ob vseh Spominskih dnevih, ki smo jih obhajali, sem si vedno posebej želel, da bi postavili duha — a prvo mesto. Vedno sem se bal in v tem času, ko toliko skušajo izriniti duha iz splošne človekove dejavnosti, se bojim še posebej, da bi naši Spominski dnevi postali pregledi suhih dejstev, ponavljanje števil in statistik. Da je toliko stvari med nami okrnelo, toliko življenja stlelo, je krivda predvsem v tem, ker smo se v petindvajsetih letih od duha oddaljili.

Moč duha

Vsaka stvar brez duha je mrtva, posebno človek. Najgloblja osnova našega protikomunističnega upora je bila vendar želja — ohraniti duha. Če ne bomo zidali na tem dejstvu, bomo zapravili najlepše, kar imamo. Če bomo ob Spominskih dnevih pregledovali le zmage in poraze, posrečene in neposrečene poizkuse, bomo iz preteklosti naredili bronast spomenik, ki ga bo prekrila patina prej, preden bomo legli v grobe tisti, ki smo jih sodeživljali.

Duh je večnost. Dragi moji, če bomo znali za 25-letnico v to večnost pogledati, bomo našli pota za mir, pota za spravo, pota za trpljenje in pota za razumevanje. Samo tu so. Govorjenje naših teles je neobgledeno, marsikdaj ošabno in domišljavo. Tu ni poti, če steze in stezice se zapro. Pozabljam, da je čas samo predujem, samo ara za večnost. Če vanj ne položimo duha, je samo nizanje dnevo in let. Duh je, ki česu in dejanjem v času daje tisto čudovito ceno, ki ne mine. Duh je, ki je ostal za mrtvimi, za pobitimi, za mučenimi. Če ne bomo grebli v to smer, se bojim, da bomo ostali na površini in od resnične veličine preteklosti ujeli za bodočnost samo sled sij.

Samo duh je bakla, ki večno sveti in večno gori.

Ljudje smo, toda lahko smo dobri ljudje, če pustimo govoriti duhu. Vrtamo za spoznanji, navrtavamo preteklost, da bi jih našli, in je prav tako. Toda glejmo, da pri tem nikomur ne bomo delali krivice. Morda je bridkost v dejstvu, toda resnično je, da pot do popolnega spoznanja pelje samo skozi smrt. Če s tega stališča zdaj gledamo tiste, ki so pred petindvajsetimi leti odšli skoz njo, je vendar lepo misliti, kako srečni so, ker so v lasti popolnega spoznanja, ker jim ni nič skritega in nič samo na pol dognanega. Vse vidijo do kraja do konca.

Petindvajset let smo že begunci, petindvajset let že pestujemo svojo narodno tragedijo in jo primerjamo tragedijam tistih narodov, ki so z nami delili enako usodo. Res je, da smo danes državljani svobodnih in demokratičnih držav toda v bistvu smo in bomo ostali begunci do zadnje ure. Bila so leta, ko so nas gledali kot gobavce tega stoletja, po puščavah taborišča smo moledevali za milost tiste, ki jim komunistem nikdar ni kratil svobode. Opečateni s psovko izdajalci na hrbtu in na prsih smo stali ob poteh, od daleč so nam metali milodare.

Preživeli smo ta leta z mrtvimi v srcu. Tragedija komunističnih revolucionarjev doma se je pričela tisto uro, ko so se za nas odprla vrata v svet. Tedaj smo dvignili svoje mrtve, videli so jih tisti, ki do tedaj niso hoteli verovati, da so taisti komunistični predstavniki, ki so ob konferenčnih mizah vpili po pravici in se sklicevali na mednarodne zakone, ob istem času množično morili svoje idejne nasprotnike.

Njih lastno kričanje jih je obsodilo.

Zvestoba idealom

Rekel sem že in znova poudarjam: naša preteklost in naša bodočnost mora sloneti na duhu. V tem je naša sila. Duh pa zahteva predvsem eno: da smo izpričevalci resnice. To je naš prvi poklic, naše prvo poslanstvo. Ne samo kulturnih in javnih delavcev, to je poklic vsakega v našem emigrantskem občestvu. Če tega poslanstva ne vršimo, ne živimo celega življenja.

Raje grem raven pod zemljo na tujem z zavestjo, da sem lahko izpričeval resnico, kakor da bi mi usta zasuli z domačo prstjo, pa bi še pred smrtjo smel imeti resnico samo v srcu in ne tudi na ustih.

Oznanjamo resnico. Taista je kakor je bila pred petindvajsetimi leti. Toda na eno ne pozabimo, ljudje božji: ne oznanjamo jo z vpitjem, ne s sumničanjem drug drugega, ne z zahrbtnostjo, ne z domišljavostjo, ne s katedre sodnikov — oznanjamo jo s svojim življenjem, oznanjamo jo kot

25º Aniversario del genocidio esloveno

Todos los años en el mes de junio, los eslovenos libres conmemoramos el aniversario de nuestra tragedia nacional. En el presente transcurren ya 25 años, desde que en junio de 1945 nuestro ejército fue masacrado por las tropas comunistas.

Durante la segunda guerra mundial, el comunismo desató en nuestra patria una cruenta revolución, cuyo flagelo se agregó a la ya trágica situación de la ocupación por las fuerzas del eje. Vencidos los comunistas en todos los sectores y ya liberada Eslovenia, sin embargo las intrigas internacionales permitieron que el ejército rojo soviético entrara en nuestro país e impusiera en él una dictadura comunista. Millares de civiles acompañaron en ese momento al ejército nacional esloveno, que se retiró hacia Vetrinje en Austria.

Es confuso el transcurso de los acontecimientos que siguieron. Todos los integrantes del ejército nacional fueron desarmados por orden del comando inglés, y posteriormente entregados a las tropas comunistas. Estas, sin tener en cuenta las leyes internacionales, ni que las hostilidades habían terminado hacía ya mucho tiempo, los llevaron hacia la región de Kočevje, donde, tras infligirles innumerables agravios y sufrimientos, los mataron y tiraron sus cadáveres en profundos fosos.

Fueron 12 mil muertos, 12 mil jóvenes y hombres, toda una generación masculina, un verdadero genocidio para nuestro pequeño pueblo.

Hoy al recordar esos tristes acontecimientos, rendimos un sincero homenaje de agradecimiento a nuestros héroes, a la vez que elevamos nuestra voz reclamando justicia para nuestra nación ante los pueblos libres del mundo.

Predstavniki svobodne slovenske skupnosti so položili venec pred spomenik junakov. V prvi vrsti g. Božo Stariha predsednik Zed. Slovenije, Gra. Bartolomé E. Gallo, Mons. Anton Crehar, pisatelj Karel Mauser in g. Miha Benedičič. Zada stojijo še dr. Tine Debeljak, g. Peter Čarman, g. Aleksander Majhen, g. Rudolf Smersu in prof. Alojz Horvat.

otroci božji in kot bratje in sestre po krvi in duhu.

Nočem biti pridigar, toda kako naj bi povedal lepše kakor Pridigar v Stari zavezi:

Bolje je, da sta dva kakor eden, ker imata dobro plačilo za svoj trud. In če eden pade, ga njegov tovariš vzdigne;

gorje enemu, če pade, pa ni drugega, da bi ga dvignil. In če kdo napade, se ga dva ubranita in trojna vrstica se ne pretrga hitro.

Tu je srčika našega emigrantskega občestva, tu je rešitev in razvezava skrotovičenih vozlov v našem življenju.

Gorje enemu, če pade, pa ni drugega, da bi ga vzdignil.

Ob tej veliki obletnici, ko nam duhovne oči drse nazaj čez tisoče in tisoče grobov, ko se ustavljajo ob dnevih naše dolge begunske poti, ko gledajo v duhovno razbitost v domovini, na boje v Vietnamu in v Kambodži, na prisilna taborišča v Rusiji, kjer so tisti, ki so kriknili po čisti svobodi, bi bile vse naše misli in vse naše besede zaman, če se ne bomo najprej ustavili pri sebi.

Se še spomnite nedeljskih popoldnevov v taboriščih, ko smo pohajali s svojimi otroki, grizli v preteklost in delali načrte za bodočnost? Prišla je in kako smo jo izpolnili? Zda je tista bodočnost že preteklost, smo kaj dodali k njeni polnosti? Smo živeli v njej samo kot posamezniki ne kot udje slovenskega občestva, brez zavesti,

da duhu dolgujemo svoj sedež in občestvu svojo rezino dela?

Izpoved vere

Vsa slovenska narodna tragedija bo postala ugasel ognjenik, če bomo hodili vsak svoja pota, hiša z mrtvim ognjiščem. Samo znamenja bodo ostala, da so nekoč v njej živeli močni ljudje, ki pa jim je čas pohabil peruti duha in so obrnili oči v tla. Niso več videli kvišku, v širino in globino svobodnega neba.

Moj Bog, strašno je videti hiše z mrtvim ognjiščem in misliti pri tem, da je bil v njej nekoč dom ljubezni.

Dragi prijatelji, pišejo se zgodovinske knjige, pišemo jih mi in pišejo jih naši nasprotniki in sovražnik. Za nas, ki nosimo dediščino mrtvih, pa je najbolj važno, kakšno knjigo piše naše življenje.

Kaj nam pomaga še takšne zmago-slavje pravice, če pa smo zaverovani samo vase, kaj še takšen bloden cvet krivice, če pa nam več ne zgane duha?

Glejte, vsi mrtvi, ki se jih danes spominjamo, živijo. Bojimo se, da umirami mi, ki živimo.

Na tisoče in tisoče imen bi mogli danes klicati, velika in majhna — zame so vsa velika. Velik je namreč vsak, ki je bil za Pravico s Krivico pokončan.

Draga slovenska družina, s pogumnim veseljem, z mrtvimi v naši sredi, recimo vsak v svojem srcu:

Verujem v pravico in Svobodo, verujem v večnost, ki sodi časom, verujem v duha, ki nikoli ne umrje.

SPOMINSKA PROSLAVA V SLOVENSKI HIŠI

Letošnje spominske proslave, ki imajo to pot še posebej poudarek, saj poteka že petindvajseto leto naše narodne tragedije, smo Slovenci iz Buenos Airesa pričeli z veliko osrednjo svečanostjo v Slovenski hiši. Rojaki iz vseh bližnjih krajev so se zbrali, da počaste spomin njih, ki so vse žrtvovali na oltarju domovine.

PRED SPOMENIKOM

Prilike proslav je bil napovedan ob štirih popoldnih. Že mnogo pred to uro so se številni rojaki pričeli zbirati v prostorih Slovenske hiše. Ob vstopu so prejeli lep program. Lesorez na prvi strani je delo akad. slikarice Bare Remec. Prostor pred spomenikom je bil natrpan, ko je zvok trobente mladega slovenskega trobentača Mihe Skubica pozval k molku. Z njim smo počastili naše junake. Takoj nato so predstavniki družtev naše skupnosti, katerim na čelu je stopal častni predsednik general Bartolomé Ernesto Gallo, položili cvetje pred spomenik padlim žrtvam revolucije. Bil je to križ, sestavljen iz rdečih nageljnov, katerega sta ovijali slovenska in argentinska zastava.

V tišini prostora so se razlegli glasovi moškega zbora, ki je občutno zapel najprej Vigred se povrne, nato pa še novo Poljana toži. Marsikomu od prisotnih se je solza zablestela v očeh, ob spominu na pokojne drage, padle tovariše, trpeče mučence izpred petindvajsetih let.

V DVORANI

Po svečanem poklonu pred spomenikom so zbrani rojaki odšli v dvorano, ki je bila to pot premajhna, saj so jo natrpali do zadnjega kotička.

Sv. maša

K oltarju na odru je pristopil direktor slovenskih dušnih pastirjev v Argentini, msgr. Anton Orehar, ki je daroval sv. mašo za dušni pokoj vseh žrtev komunistične revolucije. Daritvi so zbrano sledili in pri njej sodelovali vsi. Po evangeliju je msgr. Orehar nagovoril navzoče in med drugim izvajal sledeče misli:

Vsakoletno obnavljanje našega odnosa do svetovne revolucije bi moglo postati le gola zunanja formalnost brez prave vsebine, ali pa bi

mislili, da s tako spominsko prireditvijo izpolnimo vse obveznosti.

Dejansko pa je prav to prilika, da se zahvalimo Bogu za vse, kar nam je dal, se mu zahvalimo za trpljenje, katerega so morale prestati naše žrtve, bodisi oni, ki so darovali življenje v teh letih, bodisi oni, ki trpijo omejenost svobode, ali izgubo domovine kot razseljenci po svetu, čeprav imamo do nje polno pravico.

Ta prilika je trenutek posebnega izraza spoštovanja vsem žrtvam, „ki so vse storili za nas“. Njim se imamo zahvaliti za življenje, njim se imamo zahvaliti za vse ohranjanje po božji dobroti v letih begunstva, v teh letih življenja v tujini. Kje bi bili v moralnem pogledu naši možje, ločeni od žena, ali žene, katerim so pobili može ter materam sinove in so ostale same z malimi sirotami v taboriščih, sredi tujega sveta, izpostavljeni najhujši pokvarjenosti. Isto velja za naše fante in dekleta ter študente.

Nam pa ostane trenutek posebnega razmisleka, kako izpolniti svojo nalogo, da ohranimo to, kar smo dosegli ter vse izpolnimo, bodisi v duhovnem, nadnaravnem ali stvarnem pogledu ter tako zagotovimo zdravje rodov. Vse delo se naj vrši v povezanosti med seboj, ki vključuje spoštovanje človeka, resnice in svobode različnih mnenj, ki so k skupnem blagru. Ta svoboda je najlepši spomenik našemu begunstvu in največja tolažba bratom, ki ne morejo svobodno govoriti. Potrebna nam je povezava, da pridemo do zmage, saj Kristus še za satana pravi v današnjem evangeliju: „Ako je kraljestvo samo v sebi razdeljeno, tako kraljestvo ne more obstati.“

Po teh mislih se je maša nadaljevala. Med njo so peli združeni pevski zbori iz buenosaireske okolice, katere je vodil dirigent g. Jože Omahna. Pri obhajilu pa so k anglijski mizi pristopili številni rojaki.

SLAVNOST NA ODRU

Po končani maši in kratkem odmoru je g. Božo Stariha, predsednik Zedinjene Slovenije, pozdravil vse navzoče in jih opozoril na prisotnost častnih gostov: častnega predsednika proslav, gen. Bartolomé Gallo-a ter rojakom tako priljubljenega pisatelja Karla Mauserja.

Spominska beseda

Karel Mauser je nato stopil na oder in podal svoj slavnostni govor, spominsko besedo, misel na 12 tisoče ob srebrni obletnici njihove smrti. Njegov govor prinašamo v celoti na uvodnem mestu.

Ko je izzvenela zadnja Mauserjeva beseda, so prisotni, kljub žalnemu poudarku proslave, govornika nagradili z burnim odobravanjem.

Kri in kamen

Tema. Zastor se počasi odpira. V ozadju se svita v svetlo modri barvi.

„Kri in kamen — pričevanje za junij“. Odrska suita za 25 let krvi in kamna v Rogu. Na besede Franceta Papeža iz drame Gozd, in Alojzija Rebulca iz romana V Sibilinem vetru je libreto spisal in predstavo režiral Nikolaj Jeločnik. Scenični okvir je zamislil in izdelal Frido Beznik. Oba sta tudi igrala kot pričevavca. Pričevavca „deset ali dvanajst tisoč“ pobitih. Izpovedovala sta našo resnico ob porušenem mestu, izpričevala jo ob robu gozda, ki ga je divje podirala sekira.

„Mesto bomo pozidali, a kaj z gozdom...?“ Vsa tragika naroda, ki sta mu revolucija in pokol izpila zdrav sok rasti in bodočnosti. — Pričevavca sta zdaj rastla in se vzpenjala v prostoru, zdaj se izgubljala in utapljala v njem, ga obvladala. Njuno igranje — pričevanje, je bilo gotovo na višini počastitve. Prostor, s praznim ozadjem luči in negotovosti, se je raztezal v neskončnost.

Pri predstavi so pomagali tudi Alenka Beznikova, Maks Borštnik, Beno Truden in Franci Willenpart. Luči so bile prvovrstne; njih kombinacija: rdeča, modra, zelena, zlata, je pritegala in dopolnjevala besedo in igro. Zvok, uporabljan brez pretiravanja, je lepo pripomogel k celotnemu vzdušju. Odrska stvaritev je bila izvedena v okviru Gledališkega odseka Slovenske kulturne akcije in Slovenskega gledališča v Buenos Airesu.

Ko je padel zastor, so prisotni še za trenutek ohranili tišino. Nato so zapustili dvorano pod vtisom proslave. vsak s svojo mislijo, spomin na mrtve, ki je po 25 letih še vedno živ in svež v naših sreih.

„Stotisoči padajo: ali jih vidiš? Ne vidiš jih, niti ene solze še nisi preli zalje. Če bi te zob zbolel, bi begal brezumen po izbi, bi vzdihoval in klet. Prevelik je čas, zato gre mimo tebe; šele tvoj vnuk bo trepetal in bo vriskal, so bo jokal in smejal.“

Ivan Cankar, Senca

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Popolnoma nepričakovan dogodek je minuli ponedeljek 8. t. m. presenetil Argentino in tudi ostali svet. Proces, ki se je začel že v zgodnjih jutranjih urah (prišel se je v resnici že nekaj časa prej, a odmev ni prišel v javnost) se je končal istega dne, 20 minut pred polnočjo, ko je dotlej predsednik države general Juan Carlos Onganía formalno podpisal svojo ostavko. Vlado je prevzela junta vrhovnih treh vojaških poveljnikov.

Če bi hoteli iskati nazaj in brskati po preteklih dogodkih, bi nekak začetek procesa kaj lahko našli v lanskim majskih dogodkih v Córdoba. Tedaj je prestič revolucionarne vlade pričel padati. Zamenjava večine ministrov je vodilni ekipi precej škodovala. A še globlja kal se pravzaprav vije od trenutka samega, ko je sedaj že bivši predsednik Onganía sestavil svojo vlado. V njej je vedno bolj skušal odbrzati ravnotežje med različnimi pozicijami (zlasti tkim liberalno in nacionalno). To je bilo zanj tudi usodno, ko je tehtnica izgubila ravnotežje.

Bližnji dogodki, zlasti ugrabitev generala Aramburja (poročilo v prejšnji številki) so proces le pospešili. Ob tem, ko je vlada precej trpela na prestižu, so vojaški poveljniki (suhozemske vojske, mornarice in letalstva) zahtevali od predsednika, naj napove bodoči politični načrt, v smislu demokratičnega izhoda iz sedanjega položaja. Določen naj bi bil rok dopolnila revolucionarne dobe, nakar naj bi se v prvotnem smislu reprezentativne demokracije sklicalo volitve, ki bi narodu vrnilo oblast v roke. Temu se je gen. Onganía uprl. Menil je, da revolucija še daleč ni izpolnila svojih nalog. Za to, da potrebuje še mnogo let.

Položaji so se zaostrihli. V zadnjih dneh so se vojaški poveljniki sestali in sklenili, da predsedniku (kot je bilo možno po prvotnem revolucionarnem

statutu) odvzamejo oblast in na njegovo mesto postavijo drugega. Tega še niso bili izvršili, ko je predsednik Onganía izdal dekret, po katerem odstavlja poveljnika vojske generala Lanusse-a. Sledil je nastop vojaških sil. Tekom dneva (ponedeljek 8.) sta nejasnost in nemir vladala v državi. Gen. Onganía je ostal v vladni palači, katero so čuvali številni oddelki močno oboroženih granadirjev — predsednikove straže. Zveze so bile prekinjene med vladno palačo in zunanostjo; radijske postaje so zasledile ter so vse oddajne postaje prenašale skupno z državno postajo po ukaz z zbora vojaških poveljnikov.

Končno je ob enajstih ponoči, gen. Onganía zapustil vladno palačo in odšel na sedež vojaškega poveljstva, kjer je podpisal svojo ostavko. (Govorili so, da je to potezo storil po nasvetu svojega duhovnega svetovaleca in voditelja, jezuita p. Castexa). Predsednik države je bil točno 3 leta, 11 mesecev in 8 dni.

Po ostavki je vlado prevzel efektivno zbor vojaških poveljnikov. Sestavljajo ga admiral Pedro Gnavi, general Alejandro Lanusse in brigadir general Carlos Alberto Rey, vrhovni poveljniki mornarice, vojske in letalstva. Izjavili so, da bodo državo vodili in jo usmerili po prvotni liniji Argentine Revolucionarie, kateri bo dan nov zagon. Napovedali so tudi, da bo v desetih dneh imenovan državljani, ki bo vršil od tedaj naprej posle predsednika države.

V torek 9. t. m. ob štirih popoldne je novi vladni zbor uradno nastopil svoje posle. Zadevno listino so podpisali v vladni palači. Trenutno večina ministrov in državnih tajnikov prejšnje vlade ohranja svoje položaje na prošnjo vojaškega zbora, dokler ne bo novi predsednik, ki bo imenovan, odločil o sestavi nove vladne ekipe, ki bo proces Argentine revolucije vodila v bodoče.

IZ TEDNA V TEDEN

Britanska princesa Margareta je s svojim možem lordom Snowdonom prišla na obisk k Titu v Beograd. Na Avali je položila venec na grob neznanega vojaka, prosluli jugoslovanski ministrski predsednik Ribičič pa ju je gostil na banketu. Tito je oba britanska gosta povabil tudi na ogled svoje razkošne rezidence na Brionih. Princesa Margareta je prvi član britanske kraljeve hiše, ki obiskuje komunističnega diktatorja. Brez vsake politične in gospodarske nuje, samo v škodo časti britanske krone in v škodo jugoslovanskih narodov, ki prenašajo komunistični režim.

Potres v severnem delu Perua je zahteval nad 40.000 človeških življenj. Več mest je bilo do tal porušeni, nekatera letovišča v Andih so izginila s površja zemlje. Z vseh strani sveta se je zgrnila pomoč v zdravilih in drugem materialu v Peru.

General Vladislav Anders, poveljnik 2. poljskega korpusa v drugi svetovni vojni, ki je zavzel za zaveznike Monte Cassino v Italiji in jim odprl pot v Rim, je umrl v Londonu v 77. letu starosti.

Sojuz 9, z dvema sovjetskima kozmonavtom, so izstrelili pretekli teden na krožno potovanje okoli Zemlje. Kakor običajno, v Moskvi niso objavili namena in ciljev tega novega vesoljskega poskusa.

Dr. Hjalmar Schacht, znani Hitlerjev minister za gospodarstvo, je v 93. letu starosti umrl v Münchenu. Pred nekaj leti je bil na obisku v Buenos Airesu, kjer je imel več predavanj o modernem gospodarstvu.

Do nesreče v Apollo 13, ki se je moral z luninega poleta vrniti na Zemljo, je prišlo, kakor so definitivno ugotovili, vsled „človeške zmote med predhodnimi poskusi za izpraznitev plinskega tanka.“ Strokovnjaki se sprašujejo, kako je bilo mogoče, da se je Apollo 13 sploh dvignil z vzletišča in zakaj je do eksplozije plinskega tanka prišlo sredi poti do Lune. „To ne bomo nikdar ugotovili,“ so izjavili v NASA.

NOVO POTOVANJE PAVLA VI.

Sedaj tudi peti kontinent

Ob priliki praznovanja papeževega zlatomašništva so v Vatikanu objavili, da bo papež Pavel VI. v drugi polovici letošnjega novembra obiskal Filipine in Avstralijo.

Pavel VI. bo na potovanju skoro dva tedna in bo to najdaljše njegovo potovanje iz Vatikana, odkar je pred sedmimi leti zasedel Petrov prestol.

Točnega datuma odhoda iz Vatikana še niso določili. Potovanje na Filipine in v Avstralijo bo deveto Pavlovo potovanje. Pred tem je bil leta 1964 v Sveti deželi in v Bombayju v Indiji. Leta 1965 je odletel v New York in je govoril v Glavni skupščini ZN. Leta 1967 je potoval v Fatimo na Portugalskem in v Turčijo, leta 1968 v Bogotá v Kolumbiji, lansko leto pa v Zenevo v Švici ter v Ugando v Afriki.

V Manilo, so ga povabili škofje s Filipinov, Vietnam, Formoze, Indije, Pakistana, Indonezije in Burne, ki se bodo novembra sestali na škofovski konferenci v filipinski prestolnici.

Pavel VI. je vabilo sprejel, prav tako še posebno vabilo, ki mu ga je poslal tudi filipinski predsednik Ferdinand Marcos.

Papež bo potoval tudi v Sydney v

Avstralijo, kamor ga je povabila škofovska konferenca za Oceanijo, ki bo zasedala v Sydneyju v drugi polovici novembra.

V Avstraliji se bo Pavel VI. udeležil tudi proslav dvestoletnice James Cookovega odkritja vzhodne avstralske obale.

V Vatikanu so objavili, da bo papeževo potovanje, kakor so bila vsa dosedanja, „v bistvu pastoralno, izvršeno v duhu kolegialnosti.“

Msgr. Agostino Ferrari Toniolo, predsednik papeške komisije za družbene komunikacije, ki je sporočil javnosti papeževo potovanje na Daljni vzhod — bo to prvo potovanje, ki ga ni objavil papež sam —, je tudi povedal, da bo Pavel VI. študiral probleme posameznih škofovskih konferenc na Daljnem vzhodu. Škofje na Daljnem vzhodu so skoro zahtevali papeževo prisotnost na njihovih zasedanjih in se niso zadovoljili samo s papeževim odposlanecem.

S tem potovanjem bo papež Pavel VI. zaključil stike s katoličani in s kristjani na sploh na vseh petih kontinentih ter bo on prvi papež, ki je kdaj koli potoval na Daljni vzhod.

Caldera v ZDA

Za boljše politične in gospodarske odnose

Venezuelski krščansko-demokratski prodnesnik Rafael Caldera, ki se je minuli teden mudil na obisku v Beli hiši, je govoril tudi v ameriškem kongresu. V govoru severnoameriškimi kongresnikom je med drugim izjavil:

„Teza, da več trgovanja zmanjšuje nujnost pomoči, drži tako dolgo, dokler je trgovanje pravično. Toda samo za cent nižja cena kave, banan, svinca ali bakra lahko zapre šole in bolnišnice, povzroči brezposelnost in končno upore,“ je poudaril Caldera.

„Na mednarodnem področju je težko razumeti, da ljudje, ki segajo po Luni, ne znajo ali ne morejo odločil-

no prispevati k razvoju drugih dežel. Upamo, da bodo nadaljnji Apollo še naprej raziskovali vesoljski prostor, toda rezultati teh raziskovanj zahtevajo tudi boljše življenje za človeka na Zemlji... Ne moremo dovoliti, da bi naša mladina podlegla pozivu na nasilje in na zanikanje temeljnih vrednot, ki dajejo demokraciji njeno bitnost.“

Caldera je z obiskom v ZDA uspel ter se je ameriška vlada obvezala, da bo povečala nakupe venezuelskega petroleja in proučila vprašanje razmerja cen med južnoameriškimi surovinami in severnoameriškimi industrijskimi proizvodi.

Nixonov govor narodu

Odločnost v Vietnamu

Severnoameriški predsednik Nixon je minuli teden preko severnoameriške televizije govoril ameriškemu narodu o vojni v Vietnamu in Kambodži in je poudaril, da je bil „napad na komunistična oporišča v Kambodži najuspešnejša vojna operacija vse vietnamske vojne.“

Nixon je izjavil, da je ameriška vojska v Kambodži dosegla vse najvažnejše zastavljene cilje in da količina

Spominski dan — obisk groba dr. Kreka

Na Spominski dan se v Ameriki, v ZDA, spominjajo vseh mrtvih. Je to družinski praznik, ko se ob grobu snidejo živi in mrtvi člani družine, je državni praznik, ko država in vojaške organizacije počastijo žrtve za domovino.

Datum praznovanja je 30. maja. Za ta dan je letos SLS—SKD organizirala počastitev groba dr. Kreka. Res se je na pokopališču, ki stoji kakih 70 km iz mesta, zbralo prav lepo število Slovencev. G. Janez Ovsenik je najprej pomolil na grobu dr. Kreka, potem pa so pevec pod vodstvom g. Janeza Riglerja zapeli: „Gozdič je že zelen“. Od groba dr. Kreka so zbrani rojaki šli na grob Silva Sekneta in Jožeta Intiharja, ki sta padla v Vietnamu. Tu so pevec zapeli: „Tam za turškim gričem“ in „Srce je žalostno“ in končno so zapeli vsi „Na nebu znamenje križ stoji“. — Na vojaških grobovih so se z molitvijo spomnili tudi žonta ki je prav tako padel na Koreji in Johna Petrička, ki je padel v Vietnamu in je pokopan v Daytonu.

Navzoči so bili med drugim tudi g. dr. Krekova s sinom Alešem, Brodnikovi, g. dr. Natlačenova; kakor tudi starši Silva Sekneta, Jožeta Intiharja in Johna Petrička.

Vsi zbrani so globoko občutili svečanost trenutka in bili v duhu povezani s svojimi dragimi, ko so se jih spominjali v molitvi.

Novice iz Slovenije

KOSTANJEVICA — Obnovili so gotsko samostansko cerkev iz začetka XIII. stoletja. Obnova tega znamenitega umetnostnega spomenika je najbrž eden največjih dosežkov slovenske spomeniško-varstvene službe. Uradna otvoritev bo 29. avgusta ob slovesnem zaključku X. mednarodnega simpozija kiparjev Forma viva.

MURSKA SOBOTA — Soboška gimnazija je za svojo 50-letnico izdala 161 strani obsegajoče Izvestje, polno zgodovinskega, statističnega in leposlovnega gradiva, v katerem prikazuje polstoletni razvoj in pomen gimnazije za Pomurje.

LJUBLJANA — V Avstriji je pred leti vznikla ideja o sončnem vlaklu. Vsako leto so v sončnem vlaklu potovali po evropskih državah invalidi, ki bi sicer ne mogli nikamor. Letos so prvič priključili avstrijskemu sončnemu vlaklu dva vagona iz Slovenije s 56 invalidi, med katerimi je 14 invalidnih otrok. Potniki sončnega vlaka so obiskali v petdnevem potovanju Avstrijo, Nemčijo, Švico in Liechtenstein.

CELJE — Lojze Spacal, likovnik iz Trsta, je v celjskem Likovnem salonu 7. maja razstavil nad 30 grafik, od tega 11, ki še niso bile nikjer razstavljene.

LJUBLJANA — Februarske plače so bile povprečno 43 dinarjev višje kot januarja. Najvišji povešek je bil v gozdarstvu (183 din), najnižji pa v industriji, le 18 din. Manjše plače pa so kot januarja imeli v februarju delavci v prometu in v zvezah, kar za 28 din. Vprašanje je, koliko je ta povešek premagal povešek, ki je pa v marcu bil po uradnih statistikah 9,5% večji kot lani v tem času.

LJUBLJANA — Eden izmed razlogov za prepoved napeljav novih telefonov je preobremenjenost prometa. Doma niso brez humorja kljub vsemu, pa pravijo, da je treba prepovedati prodajo avtomobilov, „dokler ne bodo popravljene in razširjene ceste, ker je tudi na njih zdaj preobremenitev očitna.“

LJUTOMER — Na kretnici železniške postaje v Ljutomerju je 9. maja iztiril tovarni vlak, ki je vozil proti Soboti. Poleg lokomotive je iztirilo še pet vagonov polnih tovara. Pri nesreči, ki k sreči ni zahtevala človeških žrtev, je bilo uničenih okoli 60 metrov proge.

MOZIRJE — Več kot trideset kmetov v zgornji Savinjski dolini je prodalo svoje konje, ker so naročili v duhu modernega kmetovanja nove traktorje. Sedaj pa so brez konj, a tudi traktorjev, razven štirih, še nimajo. Podjetje vali kraven na uzovni sistem, ki mu še ni uspelo spraviti čez mejo naročenih traktorjev. Nekateri kmetje bi se zadovoljili tudi z domačimi stroji, pa tudi teh ni. Odveč bi kake pripominjati, da je zaradi take agrarne „politike“ velik del Savinjske doline ostal neobdelan. Sicer pa so ravnoma ti kmetje imeli že bridko izkušnjo

z „načrtovanjem kmetovanja“. Pred leti so na nasvet kmetijske zadruge prešli iz tradicionalnega kmetovanja na specializirano kmetijsko proizvodnjo na osnovi pašno košnega sistema. Novi način poljedelstva pa kljub visokodonečemu imenu in morda ravno zato, ni donasal nobenih denarcev, zato je nekaj kmetov že lani prenehalo s s tem „sistemom“, letos pa še ostali.

TRBOVLJE — Afera s plačami v trboveljski bolnišnici ni razburila vse nižje bolniško osebje, ampak tudi celo revirsko dolino. Zgodilo se je namreč, da so nekateri zdravniki prejeli kar po 11.000 din mesečnih dohodkov, izračunanih na podlagi raznih nadur, dodatkov za dežurstvo in stanja pripravljenosti, medtem ko je več kot tretjina ostalih uslužbencev dobila le 700 din na mesec. Završalo je, kajti ravno ti najnižje kvalificirani nimajo možnosti do dodatkov za nadure in podobne stvari. Če itak je po tarifnem pravilniku bilo razmerje med najnižjim in najvišjim osebnim dohodkom: 1:5,5, z dodatki pa je prišlo do razmerja kar do 1:13. Ko so nato razpravljali, kako je mogoče, da je prišlo do take delitve osebnih dohodkov, je prišlo na dan, da so računali na podlagi lanske dejavnosti in sestavljali predračun, vendar pri 42 nezasedenih delovnih mestih. Premalo ljudi za program pa je povzročilo, da si je nekaj posameznikov pridelo na mesto 182 mesečnih ur kar 350 ur. Pravijo pa, da podobnih primerov ne manjka tudi po drugih krajih Slovenije.

LJUBLJANA — Trio bratov Lorenz je 11. maja priredil v Slovenski filharmoniji svoj koncert. Na sporedu so bila dela Mozarta, Ravela in Dvořaka. Bratje Lorenz so nastopili z velikim uspehom tudi na mednarodnih turnejah, eno leto pa so se med drugim izpopolnjevali na Konservatoriju Sv. Cecilije v Rimu pri mojstru Guidu Agostiju.

Umrlj so: Ljubljana: Franja Benko; Jakob Remžgar; Alojzija Kastelec Cilka Ferant; Kristina Stare, 85; Minka Bezenšek; Dajti Jožo Španec; dr. h. c. ing. Feliks Lobe, univerzitetni profesor in član Slovenske akademije znanosti in umetnosti; Angela Čož; Jakob Zrimec, kroj. mojster; Ciril Dovič; Ivan Birtič; Marjeta Grbec r. Koprivec.

Maribor: Frančiška Lenče r. Korošec; Peter Fedran.

Jože Pirman, brivski mojster, Jesenice; Henrik Radej, 93, iz Senovega, v Zagrebu; Jože Jakun, Kokrica; Štefan Mulej, Celje; Neža Garšak, Zadovinek pri Krškem; Viktor Likovič, Celje; Miroslav Šimenc, Češnjevke; Lucijan Krajnik, župnik v Kredu na Kobariškem; Julijana Selevšek, 83, Zalec; dr. Franc Farkas, sodnik v p. Rače; Pavla Škrubej, Tabor v Savinjski dolini; Ivan Frece, 78, Domžale; Dora Mervič, učit. v p., Ptuj; Lojzka Premk, Litija; Petra Marinič, (Nova Gorica).

Sonce je zatemnelo v Sloveniji

Objavljamo sestavek mlade Slovenke, učenke enega naših ljudskoškolskih tečajev

Pred petindvajsetimi leti se je začelo v Sloveniji hudo gorje. Nemci in Italijani so zasedli deželo in si jo razdelili. Oboji so hoteli Slovence uničiti zato so ljudi preseljevali, zapirali in pobijali. Če je bil ubit en italijanski vojak, so za to uspelo deset mož. Če je padel nemški vojak so pobili vse moše iz vasi in vas zažgali. To so bili tuji sovražniki. Še hujši sovražniki pa so bili domači komunisti, ki so se zbirali v gozdovih. Za nje je bil sovražnik vsak, kdor ni bil komunist. Ti so napadali in zažigali vasi in pobijali poštene ljudi. Da bi se branili proti njim so se zbrali pošteni možje in fantje v čete domobrancev. Ti so se borili proti komunizmu in proti tujcem. Ob koncu vojske pa je zavladal komunizem po celi Sloveniji. Komunisti so še povečali svoje nasilje. Na nečloveški način so mučili in pobili na tisoče in tisoče domobrancev. Vsak se je lahko sam maščeval nad komur se je hotel. Kdor se je mogel rešiti pred njimi, je zapustil domovino.

Živeljo je v tistih časih veliko zavednih in neustrašenih mož, ki se niso bali smrti. To je bil pokojni dr. Gregorij Rožman, ki je umrl v izseljenstvu. Učil je javno in neustraseno, da

je komunizem zmota in veliko zlo za narod, ker ne priznava Boga. Komunisti so ga zato javno obsodili kot zločinca. Veliko je trpel za svoj narod. Drugi velik mož je bil pisatelj Narte Velikonja, katerega so usmrtili kot zločinca, zato ker je pisal proti komunizmu. Pred smrtjo je glasno zaklical: „Živel Kristus Kralj!“ France Balantič, po katerem se imenuje naša šola, je bil mlad študent, domobranec in velik pesnik. Umrl je v ognju z drugimi, ker so komunisti zažgali hišo. Ti in še mnogo, mnogo drugih so mučenici našega slovenskega naroda.

Ko se ob petindvajseti obletnici spominjamo naših junakov, prosimo Boga, da bi kmalu nastopil dan svobode za naš slovenski narod in za vse narode, ki trpe pod komunizmom.

Nam, ki smo rojeni v tujini, mora biti naša dolžnost, da spoznavamo in ljubimo jezik in domovino naših staršev. Ostali jim bomo zvesti, če bomo ohranili vero in ljubezen do našega slovenskega naroda.

Slava našim junakom!

Nuška Belič,
7. razred slov. šole
Franceta Balantič
v San Justo

KAREL MAUSER NAŠ GOST

Sprejem pisatelja Karla Mauserja na letališču v Ezeizi, Andrejček Stariha izroča našem gostu šopek nageljnov in rožmarina.

Sprejem Karla Mauserja na letališču

5. junija zjutraj ob tri četrta devet je prispelo iz Združenih držav letalo Panamerican, iz katerega je izstopil pisatelj Karel Mauser iz Clevelanda, povabljen od Zedinjene Slovenije, da bo imel slavnostni govor ob 25-letnici Vetrinjskih žrtev. Sprejeli so ga njegovi prijatelji v lepem številu, kajti kljub delavniku se je zbralo kakih 50 oseb, mož in žena, da ga pozdravi na argentinskih tleh. Med njimi so bili tudi predstavniki naših organizacij in domov. Najprej ga je pozdravil Andrejček Stariha in mu z lepimi besedami izročil slovenski šopek nageljnov in rožmarina. Nato mu je za izrek dobrodošlico v imenu Zedinjene Slovenije predsednik Božo Stariha, v imenu Zveze slovenskih protikomunističnih borcev pa g. Rudi Braz. V imenu Slovenske kulturne akcije ga je kot pisatelja pozdravil predsednik dr. T. Debeljak in mu izročil novo številko Glasa, ki je izšla za to priliko. Z avtomobilom se podali nato vsi v Slovensko hišo na Ramón Falconu, kjer se je pisatelj Mauser najprej poklonil pred spomenikom padlih vsem slovenskim žrtvam vojne in revolucije ter položil na spomenik 25 rdečih nageljnov, kolikor je preteklo let, odkar so prelili kri. S kratkimi besedami se je spomnil njih smrti ter priložil k prejšnjemu šopku še svoj šopek, ki ga je prejel na Ezeizi. Po tem uvodnem aktu uradnega sprejema so se prijatelji združili v gostinskem prostoru Slovenske hiše, kjer je zajtrkoval in se pomenkoval s starimi prijatelji. Nato mu je msgr. Orehar razkazal Slovensko hišo in mu odločil sobo, ki mu je na razpolago kot gostu. Nato ga je predsednik ZS odpeljal na svoj dom v Adrogué, da se je naš gost malo odpočil od dolgega poleta.

Obisk v Slovenski vasi

Odveč bi bilo poudarjati, da je zastopstvo raznih društev iz naše vasi, skupaj s predstavniki društev in Domov iz Velikega Buena Airesa poznanega domačega pisatelja sprejelo že na letališču na Ezeizi. Pozdrav je bil toliko prisrčnejši, ker je bilo med njimi mnogo pisateljevih osebnih prijateljev in znancev.

Zaradi nastopajočega mraka je g. Mauser vas kot tako mogel videti samo površno, celo obiske raznih osebnih prijateljev je moral opustiti. Njegov prvi obisk je veljal cerkvi Marije Kraljice, nato si je ogledal prostore farne šole in se zadržal pri gg. lazaristih tudi na večerji.

Prav prisrčno in čisto po domače ga je sprejelo 36 gojencev Baragovega misijonišča z g. Fr. Sodjem na čelu. Pisatelj je ginjen ogledoval šolske zvezke, v katere gojenci pišejo povzetke vseh slovenskih knjig, katere so prebrali. V nobenem zvezku ni manjkalo vsebine vsaj ene izmed Mauserjevih knjig, v mnogih zvezkih pa je bila zapisana vsebina kar več prebranih njegovih knjig. Gojenci so bili ponosni, da jim je pisatelj podpisal vse knjige odnosno zvezke slovenščine.

Ob šestih zvečer je g. Mauser prišel v Hladnikov dom, kjer ga je pričakovalo okrog 90 otrok slovenskega šolskega tečaja I. F. Baraga z vsem učiteljstvom in voditeljico gospo Zdenko Jan. Zapeli so mu štiri lepe slovenske pesmi, nakar jim je pisatelj, katerega dela je mnogo starejših šolarjev že bralo, domače in prisrčno govoril o slovenskih izročilih, ljubezni do domačega jezika, potrebi slovenske go-

vorice po domačih družinah in koristnosti branja slovenskih knjig.

Kasneje se je vršil pisateljev sestanek z odraslimi vaščani, ki so napolnili vse sedeže prostane nove dvorane Hladnikovega doma. Gosta je ob tej priliki prisrčno pozdravil kulturni referent društva Slovenska vas g. Stane Mehle. Po pozdravu je g. Mauser obsežno govoril o razmerah med Slovenci zlasti v Clevelandu, pa tudi drugod po Severni Ameriki. Posebej je naglasil, da so trdna načela, zvestoba veri in narodu najboljša dediščina, ki jo slovenski starši morejo pustiti svojim otrokom, ker materialno dediščino otroci lahko kaj hitro zapravijo, duhovna dediščina pa jih bo ostala — za rodove. Lahko zapišemo, da v Slovenski vasi že dolgo ni bilo slišati tako navdušenega in dolgega ploskanja. Po zahvali g. Mehleta je pisatelj še odgovarjal na razna vprašanja, kjer se je posebej dotaknil problema med belimi in črnimi v Severni Ameriki. Po njegovi razlagi smo vsaj do neke mere razumeli, da je to vprašanje mnogo bolj kočljivo, kot si moremo mi od daleč predstavljati.

Kakor vse odlične goste je društvo Slovenska vas tudi g. Mauserja počastilo z vermetnom. Pred napitnico ga je pozdravil predsednik društva g. Ludvik Šmalc. Med zakusko pa se je pisatelj zadržal v prijateljskem razgovoru z rojaki, posebno z mladino tako dolgo, da ga je bilo treba opozoriti, da naperi prejšnje noči in dneva in trud, ki ga čaka naslednji dan, nujno zahtevajo njegov počitek.

Prosvetni večer Zedinjene Slovenije

V soboto, 6. junija je bil v mali dvorani Slovenske hiše prvi prosvetni večer Društva Zed. Slovenija, ki je bil to pot zvezan s sestankom mladinskih organizacij, Slovenske dekleške organizacije, Slovenske fantovske zveze in Slov. kat. akad. društva. Dvorana je bila nabitno polna. Kako tudi ne, saj je na tem sestanku bil govornik znani pisatelj Karel Mauser, ki je te dni prišel med nas, da se udeleži naših proslav ob 25-letnici Vetrinjske tragedije. Pisatelj je najprej imel kratak uvod, potem pa prosil naj bi se večer nadaljeval v obliki debate, vprašan in odgovorov.

Za uvod je g. Mauser poudaril: „Človek ne živi samo od kruha... duh je, ki oživlja. Dajati moramo prednost in prostora globlinam duha, kajti edino na ta način se lahko ohranimo dalj časa Slovenci.“ S tem v zvezi je pa poudaril tudi drugo misel, namreč kontinuiteto v duhu domobranske žrtve, kontinuiteto v borbi za svobodo, kontinuiteto v slovenstvu, kljub temu, da mladina ni tistih strašnih dogodkov doživljala.

Po teh uvodnih mislih se je razvil živahen in plodovit razgovor med pisateljem in mladino. Obravnavane teme so obsegale veliko širino: kaj je za pisatelja slovenstvo; kako živi in za kaj se zanima slovenska mladina v ZDA; kakšen je položaj na Koroškem; kaj lahko pomeni za mladino domobranska žrtve, kako gledajo Slovenci v ZDA na Vietnam itd. Na vsa vprašanja je gospod Karel Mauser odgovoril izčrpno in s prepričanjem. Mladina je tako imela priliko spoznati pisatelja ljudi pod bičem, knjige, ki je tako močno zajela ves slovenski svet v svobodi.

Ob zaključku, in v zahvalo za misli in naklonjenost, je pisatelj Karel Mauser prejel od mladinskih organizacij šopek rož.

Vsak teden ena

France Balantič

MAGISTRALE

Svetlobi bolečin sem darovan,
viharji rož mi trgajo nosnice.
Prižgal sem rok pohlevnih

voščenice,
med gorsko travo bor sem bil
vsejan.

Nič več ne bo poljub moj zapeljan,
po vseh nočeh še trezne so zenice,
ponudi sol domače mi solnice,
glej, Gospodar, Tvoj zvesti sem
dvorjan!

Vem, da si padlim zvezdam
milostljiv,
pri Tebi sem s krvavimi stopali,
v daljavi rodni ognji se kade.

Cvet dragih ustnic me je pogostil,
na mladih vekah solze se medé —
zdaj bodo moji spevi počivali.

Pred dvajsetimi leti v "Svobodni Sloveniji"

8. junija 1950 — št. 23

„Zlepa ni nasilniškimi oblastnikom kaka stvar bolj neprijetna, kakor emigracija, zlasti če je ta številna, organizirana in prepojena z idejami, ki so diametralno nasprotno idejam nasilnikov doma. Ne vem, kaj bi dali, da bi mogli uničiti emigracijo, ki kakor slaba vest razglaša njihove zločine po kulturnem svetu.“

Preostajata Titovim agentom dve orožji, s katerima skušajo dati duška v svoji onemogli jezi. Prvo je laž. V laži so mojstri, vendar se izkazalo, da tudi najbolj perfidna laž ne zabriše prislovice, da ima laž kratke noge. Dandanes nihče ne verjame tolikokrat ponavljani bajki o naših krvavih rokah, o našem sodelovanju z okupatorjem, o naših zločinih zoper lastni narod.

Drugo orožje, ki ga skušajo uporabljati v boju proti nam pa je: zanesti neednost v naše vrste. Ta način komunističnega boja ni nov in marsikje je imel uspehe. Pri nas jih ne bo imel. Titovi najemniki pozabljajo, da smo se svobodni Slovenci v zadnjih letih mnogočesa naučili. stiči izbistril žut za to, kje ima komunistična propaganda svoje prste vmes. Svobodni Slovenci smo v pogledih na komunizem, naj bo Titov ali Stalinov, popolnoma na jasnem. Vsi brez izjeme! V tem pogledu med nami ni debate.

Slovenci v Argentini

OBČNI ZBOR ZAVETIŠČA

Slovensko zavetišče doktorja Gregorija Rožmana je imelo v nedeljo dne prostora na ulici Martin Fierro 4262, San Justo, v skladu s svojimi oblastno odobrenimi pravili: prvi redni občni zbor.

Udeležba je bila v kljub neprikladnem času zelo zadovoljiva. Dosedanji pripravljalni odbor, je podal podrobno poročilo o vsem dosedanjem delu, ter predložil letno bilanco zboru v odobritev. Poročilo kakor tudi bilanca je bilo sprejeto in odobreno soglasno, nato je bil izvoljen naslednji redni odbor:

Predsednik: Jože Musar; podpredsednika: Matevž Potočnik in Ivan Ahlin; tajnik: dr. Srečko Baraga, pomočnik: Jože Jenko; blagajnik: ing. Tone Matičič, pomočnik: prof. Vinko Logar; odborniki: rev. J. Guštin, I. Makovec, I. Jakoš, J. Zakrajšek in L. Tomažević; namestniki: L. Lah, J. Kožar, B. Šušteršič, I. Grabnar in J. Repar. Nadzorni odbor sestavljajo: Miha Benedičič, dr. Jože Dobovšek in Jože Žirovnik.

Za čimprejšnjo in uspešnejšo dosedega namena zavetišča, ter v soglasju z 23 členom pravil, je občni izbor izglasoval ustanovitev potrebnih odsekov, in sicer: gradbeni, gospodarski, socialni in kulturni. V te odbore so bili izvoljeni:

a) Gradbeni: Arhitekt M. Eiletz, ing. M. Ecker, H. Lichtenberg, F. Remic in J. Lesar.
b) Gospodarski: M. Potočnik, I. Ahlin in prof. V. Logar.
c) Socialni: Gospe: P. Dobovšek, M. Zakrajšek, L. Matičič, R. Šuc in F. Zajec.
d) Kulturni: Rev. J. Guštin, M. Šifrer, I. Korošec, dr. S. Baraga in F. Oblak.

Novoizvoljeni predsednik se je zahvalil za zaupanje, apeliral na iskreno sodelovanje celotnega odbora, ter ob 17 uri zaključil prvi redni občni zbor, te naše prepotrebne ustanove.

SLOVENC! SLOVENKE!

25. LETNICA

14. junija ob 10 mogočno in enotno pokažimo svobodnemu argentinskemu narodu, kaj je naš narod pretrpel zaradi komunizma pred 25. leti s tem, da se udeležimo vsi sv. maše v katedrali, ki jo bo s slovenskimi duhovniki daroval kard. Caggiano in ob 11.30 polaganja venca pred spomenikom osvoboditelja generala San Martina. Spominke besede: gral. Bartolomé Ernesto Gallo in tajnik Narodnega odbora g. M. Stare

Pojejo združeni pevski zbori.

Vse narodne noše iskreno vabljene!

Udeležba je naša častna dolžnost.

ZEDINJENA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stani
Director: Tone Miserit
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. E. 69-9503
Argentina

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 996.221

Naročnina Svob. Slovenije za leto 1970:
za Argentino \$ 2.900.— Pri pošiljanje
po pošti \$ 3.000.—; ZDA in Kanada
13 USA dolarjev; za Evropo pa 16
USA dolarjev za pošiljanje z avionsko
pošto. — Evropa, ZDA in Kanada za
pošiljanje z navadno pošto 9 USA dol.

Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estada
Unidos 425, Bs. Aires. T. E. 33-7238

SLOVENC! PO SVETU

RIM

Odlikovanje Slovenca

V Rimu se že dolgo vrsto let na hotelirskem področju lepo uveljavlja g. Vinko Levstik. Priznanje za to delo mu je izrekla tudi Pokrajinska ustanova za turizem v Rimu. Ob priliki „Dneva turizma, vljudnosti in gostoljubja“ mu je ta ustanova podelila doplomo za zaslužnost in zlato medaljo. Odlikovanja je prejel ob navzočnosti najvišjih mestnih oblasti v okviru slovesnosti, ki se je vršila v rimskem Kapitolu v četrtek, 14. maja t. l.

G. Vinku Levstiku čestitamo in mu želimo še nadaljnjih uspehov.

ZDA — Cleveland

Spominke proslave

Tudi v Clevelandu so obhajali 25 letnico slovenske narode tragedije. Priredili so lepe spominke proslave in sicer v soboto 6. junija ob 7,30 zvečer spominke akademijo v cerkveni dvorani sv. Vida v Clevelandu. V nedeljo, 7. junija pa so dopoldan imeli cerkvene slovesnosti pri lurski Materi božji.

OBVESTILA

SOBOTA, 13. junija 1970:

Na Pristavi obisk pisatelja g. Karla Mauserja ob 8 zvečer.

NEDELJA, 14. junija 1970:

Maša v katedrali ob 10, nato polaganje venca.

SREDA, 17. junija 1970:

Srečanje s pisateljem Mauserjem je naslov 2. kulturnega večera Slov. kul-

JAVNI NOTAR

FRANCISCO RAUL CASCANTE

Escribano Público

Cangallo 1642 Buenos Aires
Pta. baja, of. 2
T. E. 35-8827

UNIV. PROF.

DR. JUAN BLAZNIK

špecialist za ortopedijo in travmatologijo

Ordinira v torek, četrtek in soboto od 17 do 20

C. José E. Uriburu 285, Cap. Fed.
Zahtevajte določitev ure na telefonu 49-5855

Dr. Tone Žužek

ADVOKAT

Uraduje od 17.30 do 19.30 ure.
Ponedeljek, sredo, petek.

Lavalle 2331, p. 5, of. 10
T. E. 47-4852

Dr. FRANC KNAVS
ODVETNIK

Lavalle 1290, p. 12, of. 2, Capital
T. E. 35-2271

Uradne ure od 17—20

Na telefonu tudi dopoldne (10—12)

Luján, Ate. Brown 100

T. E. 105 ali 516

V petek in soboto od 9—13

turne akcije, ki bo tokrat izjemoma v sredo, 17. junija 1970, točno ob osmih v gornji dvorani Slovenske hiše z recitacijo Nataše Smersu, Nikolaja Jeločnika in besedo pisatelja Mauserja.

ČETRTEK, 18. junija 1970:

V Slovenskem domu v San Martinu bo imela Liga žena Mati svoj redni sestanek ob 18.15 s predavanjem g. prof. Majcna „Zaskrbljenost povprečnega sodobnega človeka“.

SOBOTA, 20. junija 1970:

Na Pristavi ob 10 sestanek borcev s Karlom Mauserjem. Nato asado. V Slovenskem domu v San Martinu ob 19 (ne ob 18 kot je bilo prvotno objavljeno) spominke proslave z govorom pisatelja Karla Mauserja. Na Pristavi ob 16 sestanek mladine do 15. leta. Na sporedu filmi. SKAD vabi člane na spominke sestanek ob 19.

NEDELJA, 21. junija 1970:

Družinska nedelja v Slomškovem domu. Po sv. maši razgovor z g. Karlom Mauserjem. V našem domu v San Justu po maši sestanek članic do 15. leta starosti. Dan očetov pripravljajo članice SDO v San Martinu za vse očete po sv. maši v domu s skromno pogostitvijo. Vabljeni vsi očetje iz sanmartinskega okoliša.

Slomškov dom, nedelja, 21. junija

DRUŽINSKA NEDELJA

- Razgovor z g. Karlom Mauserjem
- Sv. maša — ob 9
- Opoldne domače kosilo

DAN OČETOV

bo v Slovenskem domu v San Martinu. Vsi očetje iz okoliša San Martina so toplo vabljeni na skromno pogostitev, ki bo v

NEDELJO, 21. JUNIJA

po sveti maši v domu.

Vabijo članice SDO iz San Martina

Borci!

V soboto, 20. junija, ob 10 dopoldne pride med nas na Pristavo na prijateljski razgovor naš zvezni predsednik in soborec

Karel Mauser.

Na ta sestanek toplo vabimo vse borce ter njihove družinske člane. Vabimo pa tudi vse naše fante, ki so sedaj argentinski vojaški novinci.

Po razgovoru bo za vse pripravljen ASADO, za katerega se prijavite pri odbornikih DSPB.

SLOVENSKA HRANILNICA z. z. o. z.

Bartolomé Mitre 97

Ramos Mejía

T. E. 658-6574

Uradne ure: torek, četrtek, sobota od 16 do 20

Opozarjamo vse člane na življenjsko zavarovanje. — Informacije v zadržni pisarni v uradnih urah.

Predno vzamete posojilo ali kupite na obroke, se oglasite pri nas.

Če hočete denar varno in dobro naložiti, ga vložite v Slov. hranilnico.

ČETRTEK, 25. junija 1970:

Zveza slovenskih mater in žena bo imela svoj sestanek posvečen spominu naših žrtev, ob 19. uri v Slovenski hiši.

SOBOTA, 27. junija 1970:

Ob 19 v Slomškovem domu Spominke proslave s sv. mašo. Sodelujejo cerkveni zbor. šola A. M. Slomšek in mladinska godba.

Obisk članic SDO in članov SFZ v Mendoza je prestavljen na 8. julij.

V Slovenskem domu v San Martinu bo v soboto, 20. junija ob sedmih zvečer

SPOMINSKA PROSLAVA

z govorom pisatelja Karla Mauserja.

Sodelujejo: šola, pevski zbor in dom.

Po proslavi bo na razpolago večerja

Društvo Slovenska Pristava, Castelar sklicuje

redni občni zbor

20. junija 1970 ob 19 v društvenih prostorih na Pristavi z naslednjim dnevnim redom:

1. Čitanje in odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora;
2. poročilo odbornikov;
3. Poročilo nadzornega odbora;
4. Volitve novega odbora;
5. Predlogi;
6. Slučajnosti.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Komisija izvršnega emigrantskega odbora je bila 4. junija sprejeta na ministrstvu za socialno skrbstvo, kjer je predložila novo spomenico za spremembo pokojninskega zakona, zlasti člena, ki se nanaša na emigrante, ki so prišli v Argentino po letu 1948.

Seja izvršnega odbora društva Zedinjene Slovenije bo na čast pisatelju Karlu Mauserju 11. junija ob 20 uri.

Mladinski odsek Zedinjene Slovenije bo v mesecu avgustu organiziral tečaj za vodstvo organizacij, ki ga bo vodil g. Milan Magister. Prosimo vse, ki se za to zanimajo, naj se javijo v društveni pisarni.

Obisk pisatelja g. Karla Mauserja na Pristavi

v soboto, 13. junija ob 8 zvečer

Vljudno vabljeni vsi člani, sosede in prijatelji

Društvo Slovenska pristava

SLOVENSKI DOM CARAPACHAY vabi na

KOLINE

Sobota, 20. junija zvečer

Za prodajo bodo klobase na razpolago že popoldne

Izšel je II. zvezek knjige

Franc Ižanec

Odprti grobovi

Bela krajina joka

- Črtež Bele krajine v letih groze 1941-1945.
- Nad 20 pričevanj oseb, ki so same doživljale komunistično grozo in klanje.
- Dokumentarne fotografije žrtvovanih.
- Opis množičnih grobišč in žrtev.

Ob petindvajsetletnici mora knjiga v v sako slovensko hišo.

Knjiga je na razpolago na R. Falconu 4158 v Slovenski hiši in pri poverjenikih.

ZEDINJENA SLOVENIJA

skupaj s slovenskimi domovi in organizacijami vas vabijo na

POSLOVILNO VEČERJO

v čast pisatelju

Karlu Mauserju

19. junija ob 21. uri v NAŠEM DOMU

Vabila na razpolago v Slovenskih domovih in v Slovenski hiši

H. Irigoyen 2756.

SAN JUSTO

UMRL JE NAŠ DRAGI SORODNIK

PROFESOR

GOJMIR ANTON KOS

SLOVENSKI SLIKAR IN AKADEMIK

K večnemu počitku so ga položili na žalah dne 25. maja 1970.

žalujoči:

Dominik Heinrichar z družino

Vinko Heinrichar

nečakinja Marcela roj. Tičak z družino

Mendoza, San Juan, Wallinford.

Vsem rojakom sporočamo žalostno vest, da nas je dne 29. maja, v 71 letu starosti, zapustil naš dragi oče gospod

Anton Jarc

Njegovo telo počiva na pokopališču v San Martinu. Zahvaljujemo se vsem, ki so nam v tej težki uri stali ob strani in nam izrazili svoje sožalje.

žalujoči:

Julij Viktor

Ivan z družino

Alojzija z družino